

SKRETETING

Mærkanten

www.skretting.no

**SOMMER BLIR DET
HELT SIKKERT.
MEN BLIR DET
PD, AGD OG LUS?**

Slik unngår du at det blir for høtt ...

30 PROSENT MER OMEGA-3 I SKRETETING-FÔR MED NY RÅVARE
HVOR FINNER DU VERDENSMESTEREN I FÔRING?
MENER AT TEMPERATUR ER DET ALLER VIKTIGSTE

DET VIKTIGSTE
ER Å HA STYR
PÅ TEMPEN
side 3-5

HAR LYKKES I
JAKTEN PÅ NY
RÅVARE FOR MER
OMEGA-3
side 8-9

KANSKJE ER IKKE
ROGNKJEKSEN
LIKE TØFF SOM VI
HAR TRODD
side 12-13

EGEN FØRSKOLE
GJØR SALMAR
BEDRE PÅ FØRING
side 14-15

SLIK UNNGÅR DU
AT DET BLIR FOR
HETT
side 18-21

I JUNI ER DET
KLART FOR
AQUAVISION
side 24

Truls Dahl
global produksjef

Bedre føre var, enn etter snar

Snart er det sommer! Joda, vi gleder oss. I år, som i fjor, har vi for lengst startet ferieplanleggingen. Som ellers i havbruksnæringen, er nettopp ferieplanleggingen ekstremt viktig. I allfall om vi skal kunne nyte ferieukene.

I denne utgaven av Mærkanten finner du vedlagt vår aller nyeste brosjyre. Den handler om lakselus, og inneholder ikke et eneste reisemål. Men du må gjerne bruke den i ferieplanleggingen. For også i år er det sammenfall mellom sommerferien og høysesong for føring, vekst og – ja, dessverre – lus, amøber, bakterier og virus...

Gjennom Mærkanten og lusebrosjyren setter Skretting søkelyset på forebygging. For å slippe unna kostbare bilreparasjoner, er det lurt å holde seg på rett side av veien og ikke kjøre på noe. Sånn er det i med fisk også. Det beste er selvfølgelig å holde fisken frisk, og unngå amøber, lus og sykdommer. Forebyggingen starter du allerede på smoltstadiet, med overgangsføret Supreme. Skretting lanserer nå et eget fôr som reduserer lusepåslaget med 20 prosent. Sammen med føring av rensefisk og gode rutiner for drift og hygiene på eget anlegg, kan du kanskje holde lusa nede på akseptable nivåer. Det er heller ikke dumt å snakke åpent med naboen. Forskning viser gang på gang at den beste forsikringen mot problemer på eget anlegg, er at naboanlegget produserer uten lus og sykdom.

Men skulle uhellet først være ute, er det en hel del du kan gjøre for at skadeomfanget skal bli minst mulig. Det gjelder bare å være godt forberedt.

Siden du kontinuerlig teller lus og har god oversikt over parasitt- og sykdomshistorien i nærområdet ditt, kan du med stor nøyaktighet forutsi når problemene oppstår. Da vet du også når fiskens immunforsvar bør være i høyeste alarmeredskap. Det oppnår du ved å ta i bruk Protec fire uker i forveien. Protec støtter immunforsvaret og styrker slimproduksjonen hos fisken, slik at den er best mulig rustet til å møte sykdomsutfordringer og avlusing. Effekten kan du strekke utover sommeren ved å bruke Protec i to uker etter hver fjerde uke med vekstfôr.

All behandling av fisk koster, men det koster mer å la være. Den mikroskopiske paramoeba perurans, som forårsaker AGD, har de senere år påført enkelte anlegg kostnader tilsvarende 20 prosent av produksjonskost. Protec Gill har i forsøk vist å øke overlevelsen med over 40 prosent. Er du i AGD-faresonen, kan dette være en god forsikring fra midten av juni.

Sommer er sommer, enten det er snakk om fisk eller folk. Når du ferierer under fjerne himmelstrøk, tar du gjerne vaksiner mot sykdommer du ikke er naturlig beskyttet mot. Forbereder du fisken også, får du enda færre bekymringer.

God sommer. Og god ferie!

Viktigst av alt er temperaturen

Selv med fem kraftige varmepumper og en varmegjenvinning på 70 prosent fra avløpsvannet, gikk det med 6,2 millioner kilowattimer elektrisitet. Når Fjon Bruk skal produsere stor smolt av ypperste kvalitet, er nemlig vanntemperaturen noe av det viktigste.

Se hvor stor
og fin den er!

Gunn Kolstø
røker

UTGIVER
Skretting AS
Postboks 319, 4002 Stavanger
Telefon 815 21 300
www.skretting.no

Mærkanten er Skrettings magasin for nordisk fiskeoppdrett.
© Alle rettigheter forbeholdt. Dersom du er interessert i stoff og bilder, ta kontakt med redaktøren. Uttalelser i bladet står for personenes eget syn og er ikke automatisk uttrykk for Skrettings offisielle standpunkt.

ANSVARLIG REDAKTØR
Leif Kjetil Skjæveland,
leif.kjetil.skjaeveland@skretting.com

I REDAKSJONEN
Anne Kalle, anne.kalle@skretting.com
Line Andersen, line.andersen@skretting.com
Torkil Marsdal Hanssen, tmh@pkom.no
Eystein Fiskum Hansvik, efn@pkom.no

PRODUKSJON
Leidar Creative AS
www.leidarcreative.no

TRYKK
Kai Hansen Trykkeri Stavanger AS
Kai Hansen Trykkeri Stavanger AS

Ingunn Svendsbø har lang erfaring med smoltproduksjon, og er godt fornøyd med resultatet av snittveilingen.

Mye har skjedd på Fjon Bruk siden 1973.
Foto: Alsaker Fjordbruk

Bilder med historisk sus i gangen inn til produksjonshallen: Harald Mundal var med da skipsreder Jakob Stolt-Nielsen startet Fjon Bruk, og gir kundeconsulent Marita Sirevaag fra Skretting en innføring.

Hemmeligheten ligger i temperaturen

På ti år har Alsaker investert en kvart milliard i smoltanlegget Fjon Bruk

Vi har komplett kontroll på vanntemperaturen i alle kar. Fem kraftige varmepumper kan varme over 50 m³ i minuttet. 70 prosent av energien vi trenger, henter vi fra avløpsvannet

Helge Asbjørn Daae
driftsleder

Vannressurser av drikkevannskvalitet. Nattefôring og god miljøkontroll. Men viktigst av alt er temperaturen.

I 2006 kjøpte laksemilliardær Gerhard Meidell Alsaker settefiskanlegget Fjon Bruk i Sveio fra Marine Harvest. Siden har Alsaker Fjordbruk investert 250 millioner i Fjon Bruk. I dag er det landets største enkeltstående settefiskkonsesjon, og kan i teorien levere 52 millioner yngel og 20 millioner smolt på et år.

HISTORISK STOR SMOLT

Driftsleder Helge Asbjørn Daae påpeker at gigantkonsesjonen ikke betyr at anlegget i Fjonavika er den største smoltprodusenten. Men vårens storsmolt er han godt fornøyd med.

– Etter at utbyggings- og ombyggingsarbeidene var ferdig i 2013, har vi jobbet målrettet for å produsere stor smolt av god kvalitet. Det har

vi lykkes med. Vårsmolten vi leverte i år har en snittvekt på 240 gram, sier Daae.

– Bare se hvor stor og fin den er, gliser røkter Gunn Kolstø, og viser fram et prakteksemplar på godt over 350 gram til fotografen før hun løfter opp ryggfinnen og konkluderer:

– Helt perfekt!

TEMPERATUR VIKTIGST

Det helintegrerte settefiskanlegget mottar i år 12 millioner rognkorn, som blir til 10–11 millioner yngel. Av disse lager Fjon sju millioner smolt i året. Mye skal stemme for at 2 millioner vårsmolt skal nå bestilt størrelse og kvalitet akkurat når den settes i sjøen hos kunden.

– Vårsmolten hadde vi ferdig allerede i god tid før jul. Det er utfordrende å beholde den gode kvaliteten fram til siste smolt skal i sjøen rundt 1. april, sier Helge Asbjørn Daae.

Fram til levering retter Daaes mannskap

fokus på sortering, ukentlige sjøvannstester, miljøstatus i opptil 16-meters påvekstkar og fôring – både dag og natt. Samtidig starter den tidlige innfargingen med bruk av Skretting-fôr. Storsmolt gir kortere produksjonstid i sjø, og for matfiskprodusenten kan gevinsten av innfarging allerede i ferskvann være stor.

– Men det aller viktigste verktøyet vi har for å styre utviklingen hos fisken, er temperaturen. Vi har komplett kontroll på vanntemperaturen i alle kar. Fem kraftige varmepumper kan varme over 50 m³ i minuttet. 70 prosent av energien vi trenger, henter vi fra avløpsvannet, forteller Daae, og avslører samtidig at anlegget likevel brukte 6,2 millioner kilowattimer strøm i fjor.

ALSAKER SÅ POTENSIALET

For et gjennomstrømningsanlegg som Fjon, er nok og godt inntaksvann avgjørende.

Med sine 7,36 km² er Vigdarvatnet en av de største innsjøene i Hordaland, og vannet har drikkevannskvalitet.

– Allerede tidlig på 70-tallet så Haugesund-rederen Jakob Stolt-Nielsen jr. mulighetene som Vigdarvatnet ga for settefiskproduksjon, forteller Harald Mundal. Pensjonisten var med fra starten, og har til sammen 36 års fartstid på Fjon Bruk.

– Stolt-Nielsen mente fiskeoppdrett kom til å bli den største næringen i Norge. Vinteren 1973 startet vi opp i seks betongkummer. De påfølgende årene ble anlegget stadig bygget ut, sier Mundal, som minnes Stolt-Nielsen som en visjonær eier som tidlig var opptatt av miljøet. Allerede i 1986 ble det første filter-rensenanlegget installert.

– Det var ikke mange som trodde at vi skulle få det til, ler pensjonisten, som så igjen den samme utviklingsiveren og visjonene da Gerhard Alsaker overtok i 2005.

– Da skjedde det enormt mye. Det ble bygd haller og installert flere varmepumper. På det mest hektiske, kunne vi telle over 50 byggerearbeidere på anlegget, forteller Mundal.

GULL VERDT

I dag består Fjon Bruk av 25 klekkeskap og 184 kar fra 1,5 meter til 16 meter i diameter, med et samlet volum på 6.300 m³. Vaksineringskapasiteten er på 200.000 fisk per dag. Vigdarvatnet leverer i snitt 65 m³ i minuttet fra tre inntak, hvorav det dypeste på 18 meter bærer navnet Ormen Lange. Som i 1973, er reservoaret fortsatt gull verdt. Det er også dyktige og erfarne medarbeidere.

– Med de investeringene som er gjort de siste ti årene, er vi godt rustet for fremtiden. Siden 2012 har vi hatt fantastiske veksttall i anlegget, sier driftsleder Helge Asbjørn Daae stolt.

– Fisk er som folk. Det gode grunnlaget legges i barndommen

Nærheten til kundene er avgjørende
for Skrettings satsing på settefisk

Optimal føring og tilrettelegging i startfasen sørger for god fiskevelferd og fornøyde oppdrettere. Skrettings settefiskteam tar med kunnskapen når de reiser på barselbesøk.

– Det er som å være på skattejakt. Det er så mye vakkert å se at jeg av og til må stoppe opp for å ta bilder.

Det sier Marita Sirevaag. I tillegg til å være en ivrig hobbyfotograf er hun Skrettings nyeste medlem av settefiskteamet. Med en bachelor i internasjonal markedsføring i bagasjen ble hun en del av Skrettings Stavanger-lag i februar. Interessen for norsk sjømat ble vekket i Asia, av alle steder.

– Jeg kom på «laksesporet» etter utplassering hos Norges Sjømatråd i Singapore. Da forsto jeg hvor stor denne næringen er, sier Sirevaag.

I dag er jobben hennes å betjene Skrettings landbaserte førkunder på strekningen Agder til og med Sogn og Fjordane. Læringskurven i sør- og vestnorsk lokalgeografi har vært bratt og, som nevnt, givende.

– Det er veldig kjekt å være på besøk på anleggene. De som jobber der har en utrolig kunnskap. Det er kundenes fortjeneste at vi hele tiden jobber for å bli bedre, sier Sirevaag.

ANSIKT TIL ANSIKT

Et stykke lenger nord i landet er det Lisbeth Ingebrigtsen som har ansvaret for Skrettings

Møtet med de
som arbeider på
settefiskanleggene er
en god anledning til
å formidle erfaringer
fra andre anlegg

Marita Sirevaag
Kundekonsulent

Kundekonsulent Marita Sirevaag og salgssjef Pål-Arve Dypaune.

oppfølging av de landbaserte kundene. Fra kontoret på Averøy dekker hun strekningen fra Nord-Vestlandet og helt opp til Bindal lengst sør på Helgelandskysten.

– Jeg trives definitivt best ute. Vi må ut for å bygge gode og varige relasjoner. Det er noe med å være på anleggene, høre hvordan det går og følge opp utviklingen siden forrige besøk. Det handler om å se på muligheter og utfordringer sammen med kunden, forteller Ingebrigtsen, som ofte samarbeider tett med kundene gjennom målrettede og lang-siktige prosjekter.

FOREBYGGING BETALER SEG MED RENTER

Strategier for forebygging er en av de viktigste oppgavene for settefiskteamet.

– Fisk er som folk. Det gode grunnlaget legges i barndommen. En fisk som har hatt det godt som liten har utrolig mye bedre forutsetninger for å lykkes i voksenlivet. Bruk av helsefôr og andre forebyggingstiltak i settefiskanlegg koster dessuten mye mindre enn hvis man setter inn all innsatsen i sjøfasen, sier Ingebrigtsen.

I løpet av et år i felten lærer hun mye om ulike metoder og innfallsvinkler til god settefiskproduksjon.

– Møtet med de som arbeider på settefisk-anleggene er en god anledning til å formidle

erfaringer fra andre anlegg. Dette er en åpen næring, og vår rolle som formidlere av kunnskap og nettverk er kanskje noe av det viktigste med denne jobben.

KOMPROMISSLØS SETTEFISKSATSING

Settefiskteamet ledes fra Fauske. Der sitter Pål-Arve Dypaune, salgssjef for settefisk og landbaserte før i Skretting.

– Så vidt jeg vet er vi det eneste norske førselskapet som har satt sammen et dedikert settefiskteam. Kunnskapen i teamet er bredt fordelt på marked, produksjon, fiskehelse og biologi. Internt samarbeider vi dessuten tett med forsknings- og produktmiljøene i Skretting.

Foruten å ha ansvaret for salg og annen kundeoppfølging i nord, er Dypaune involvert i det meste som skjer rundt Skrettings ulike kundearrangementer. Både resirkseminar og neste AquaTraining Settefisk er i støpeskjeen.

– Det er klart at produksjon og salg av før er grunnmuren i det vi driver med. Men for oss er det viktig å skape arenaer der vi kan formidle kunnskap om hvordan man kan oppnå best mulig resultater, både biologisk og økonomisk. Skretting er svært bevisste på at alt vi leverer til kunden skal ha verdi for kunden – både gjennom føret, anbefalinger og formidling av kunnskap.

RELASJONSBYGGING I PRAKSIS

Tilbake i Stavanger gjør Marita Sirevaag seg klar til å legge ut på landeveien igjen. Kameraet er med, lidenskapen for norsk havbruk likeså.

– Møtet med kundene handler om å skape en relasjon, både faglig og personlig. Du kommer ikke noen vei i denne jobben uten en genuin interesse for det de driver med, for både vi og kundene er avhengige av å et gjensidig tillitsforhold, sier Sirevaag.

Kundekonsulent Lisbeth Ingebrigtsen trives best ute hos kunden. – Dette er en åpen næring, og vår rolle som formidlere av kunnskap og nettverk er kanskje av det viktigste med denne jobben.

Ny råvare gir mer omega-3 i Skretting-fôr

Kan øke omega-3-innholdet i fôret med opptil 30 prosent med camelinaolje

Skretting tar i bruk en ny planteolje som inneholder like mye omega-3 som fiskeolje. Camelinaolje kan styrke fiskevelferden.

Samtidig som verdens akvakulturindustri har eksplodert, er tilgangen på fiskeolje redusert med 30 prosent de siste 10 årene. Fiskeolje har blitt en flaskehals for videre vekst, og har ført til økt bruk av planteoljer i fiskefôr.

– Derfor inneholder fôret i dag like mye omega-6 som omega-3-fettsyrer. Nivåene av omega-6 er isolert sett ikke urovekkende. Men vi vet at omega-3 fettsyrene virker betennelsesdempende, og ønsker derfor å snu trenden. Mange av dagens fiskehelseutfordringer er knyttet til ulike betennelsestilstander, sier seniorforsker Grethe Rosenlund i Skretting.

BALANSERER FÔRET

I dag utgjør fiskeolje om lag 1/3 av oljen i norsk laksefôr. Rapsolje står for resten. Rapsolje domineres av en enkelt fettsyre (C18:1n-9), og utgjør nå nesten halvparten av all oljen i fôret.

– Denne fettsyren er en fantastisk effektiv energikilde for laksen. Men i forhold til laksens behov for ernæringsmessige byggesteiner, ønsker vi å lage et fôr med en mer variert sammensetning av fettsyrer, forklarer Rosenlund.

David Lausten Knudsen er marketingdirektør i Skretting. Han forteller at selskapet gjennom flere år har jobbet for en mer balansert fettsyreprofil i fiskefôr. Store ressurser har vært brukt på analyser

av potensielle fôrråvarer. Allerede i 2008 oppdaget forskerne at camelinaolje hadde svært spennende egenskaper.

– Det store problemet var at de tilgjengelige volumene var for små. Det har vi endelig funnet en løsning på, sier Knudsen svært fornøyd.

OMEGA-3 SOM I FISKEOLJE

Fettsyreprofilen i camelinaolje er uvanlig godt balansert i forhold til andre vegetabiliske oljer.

– Det totale innholdet av omega-3 er hele 30 prosent, på høyde med den aller beste fiskeoljen. I tillegg er camelinaoljen rik på naturlige antioksidanter, ikke minst vitamin E. Dette gjør den mer oksidativt stabil enn for eksempel linolje, og godt egnet for bruk i fôrindustrien, sier Lausten Knudsen.

Gjennom forsøk på Lerang forskningsstasjon er ernærings- og helseeffektene grundig dokumentert. I fjor ble fisk fulgt fra ett til fem kilo gjennom feltforsøk hos LetSea på Helgeland, og deretter slaktet og sensorikk-testet av Nofima.

I vår har de første prøvelastene kommet inn til Skrettings fabrikker, for å se om oljen lar seg bruke i industriell fôrproduksjon i stor skala. Rundt 5 prosent av oljen i fôret har vært camelinaolje. Mengden rapsolje har vært tilsvarende redusert.

– Vi har nå fått et nytt verktøy til å styre forholdet mellom omega-6 og omega-3, og vil kunne tilby kundene våre fôr med 25-30 prosent mer omega-3 enn tidligere, forteller marketingdirektøren.

CAMELINAOLJE

Camelinaolje utvinnes fra frøet til *Camelina sativa*. Planten, som kalles oljedodre på norsk, er i slekt med raps og hvert frø inneholder om lag 40 prosent olje. Planten blir i dag dyrket i blant annet Canada, Russland og Spania, men bare i små mengder.

Camelina planten trives i tørt og kaldt miljø, på steder det er vanskelig å dyrke andre avlinger. Det gir den også en positiv bærekraftprofil.

Den hardføre planten kan vokse vilt i Norge, men er så langt ikke blitt utnyttet som ressurs. Camelina har bedre motstandsevne mot sykdommer enn oljevekster som raps. Norsk Institutt for bioøkonomi (NIBIO) har gjort økologiske dyrkingsforsøk med lovende resultater, og mener arten kan være en interessant mulighet for norsk landbruk.

Vi vil kunne tilby fôr med 25-30 prosent mer omega-3 enn tidligere

David Lausten Knudsen
marketingdirektør

David Lausten Knudsen

Grethe Rosenlund

– Det skal ikke lukte når du tar opp noe fra sjøen. Alt må holdes rent for å bekjempe lusa. Det gjelder mærer, tauverk, kamera, ja, alt, formante Harald Larsen fra Lerøy Midt, som ble hardt rammet av lus i 2015.

Styrket 100 havbrukere i krigen mot lus

Lusekrig og omdømmekamp sentralt på AquaTraining 2016

Skretting Norge samlet nærmere 100 havbrukere på Gran Canaria i mars. Gjennom seks intensive døgn ble kunnskap, erfaringer, idéer og meninger utvekslet.

Omdømmet og luseproblemet var hovedtemaet på årets AquaTraining 2016. Skretting Norge samlet nærmere 100 havbrukere på Gran Canaria i mars til faglig påfyll. I over seks døgn var konkurrenter fra flere firma sammen og diskuterte det viktigste bransjen står foran nå og delte erfaringer, idéer, synspunkter mens de lyttet til 29 foredrag fra sakkyndige talere.

ALLE NIVÅER SAMLET

– Før har vi alltid kun sendt folk som jobber på mærkanten. Men nå ser jeg at Aqua Training også er glimrende for oss i ledelsen, sier driftsdirektør i Lerøy Midt, Harald Larsen.

Han deltar og holder innlegg på Aqua-Training, og flere av deltakere trakk fram Haralds foredrag når de nevnte det mest matnyttige. Budskapet hans var at rensefisk og Protec er viktig, men kommer vi bakpå når det gjelder renhold, er vi ferdige.

– Rensefisken er det viktigste for oss for å få bukt med lusa, og vi ser at Protec gir enormt med

slimproduksjon både før og etter lusebehandling. Jeg tror det er noe i det, sa Harald.

– Det er bevis! repliserte Skrettings veterinær Audhild Blomsø.

ALLE HAR ANSVAR FOR OMDØMMET

– Vi har alle et personlig ansvar for omdømmet vårt. Bruk Facebook og Instagram! utfordret Eva Kristoffersen i Egil Kristoffersen & Sønner.

– Det er ikke kun de få eieme som skal stå fram i offentligheten. Enhver som jobber i denne bransjen har et ansvar for å bygge omdømmet til næringen. Vi lever nå i en tidsalder hvor alle kan publisere det de tenker og føler. Bruk Facebook til å spre det du jobber med, det du er begeistret for, sier Eva, tar opp Facebook og viser fram bildene av laksematen hun delte ut under en fotballturnering.

Bildene fikk drøssevis med «Likes» fra lokalsamfunnet.

GENTEKNOLOGI MOT LUS

– Vi kan velge ut laks som er motstandsdyktig mot lus med å bruke genetikken, hevdet Ole Aarbakke fra AquaGen.

– For å forstå laksens genkjeder kan du tenke deg at du tar hele den transsibirskes jernbanen, og putter den inni en folkevogn hvor den får anledning til å kopiere seg selv. Det er det celledeling og genetik handler om. Ved å se på den fisken som har bedre biologi til å motstå lusa, kan vi velge ut den rette stammen til å produsere rogn fra, forklarte

– Det beste for oss er at vi får møte bransjefolk fra alle nivåer. Her er det alt fra de røktere til toppfolka, sier Øystein Andre Flatmo fra Marine Harvest Brønnøysund. Kollegaen hans, Erik Andreas Nilsen Moe, legger til at han er imponert over det høye faglige nivået på undervisningen. (Øystein Andre, med briller, til venstre og Erik Andreas til høyre for ham)

Ole i et av de best likte foredragene «Et dypdykk i laksens gener».

Genene styrer også laksens evne til å produsere pigmenter. En fisk som er rød og fin, er også en fisk som er sunn og god. Anne Vik Mariussen fra AquaGen viste hvordan vi kan sikre oss riktig rogn som gir smolt med de beste forutsetningene for å få den betydningsfulle fargen.

BIOLOGIEN BLIR VIKTIGST

– Vi har fått mange som er flinke til å kjøre kran i bransjen. Nå vil fokus være på biologien til fisken, sa Roar Paulsen fra Lerøy.

De store investeringene de siste årene har gått på tungt maskineri. Nå er tiden moden for å bruke moderne teknologi som kan hjelpe oss å holde kontroll på biologien. Dette har vært bra for beredskapen, men nå må vi vri det mot mer smarte løsninger.

– Hva om vi hadde tatt alle disse investeringene og så på hva vi kan gjøre med biologien, spurte Roar.

Vi fikk se undervannskamera med så høy oppløsning at de kan brukes til systematisk registrering av alle stadier av lus på frittsvømmende fisk. Kobler vi dette med teknologi for ansikts-gjenkjenning, kan vi identifisere laks på individnivå. Sammen med måleapparat som gir vekten på frittsvømmende fisk med stor nøyaktighet, vil vi få god kontroll med utføring og førfaktor.

Roar fortalte også om konseptet «Fish talk to me» hvor vi vil måle hjerte- og pusteffekt online på

– Ikke vær redd for åpenhet! Alle må bruke Facebook og Instagram og vise hvor glade vi er i jobben vår sier Eva Kristoffersen i Egil Kristoffersen & Sønner

Bruk Facebook til å spre det du jobber med, det du er begeistret for

Eva Kristoffersen
Egil Kristoffersen & Sønner

et 20-talls fisk i en merd. Dermed kan vi se den direkte effekten av håndtering av fisk i forbindelse med avlusing og vanlige driftsrutiner som spyling og lignende.

Tidligere har ikke datalinjene og kamera-teknologien vært god nok. Men dette endrer seg, og vi går en annerledes framtid i møte, kunne Roar Paulsen fra Lerøy avslutte sitt foredrag om mye produksjonsformer.

Bli med i AquaTraining gruppa på Facebook og se mer fra «årets viktigste happening for laksen»

<https://www.facebook.com/groups/285381078165746/>

Rognkjeksen ikke klar for høydeopphold

Klarer ikke å tilpasse seg
til tynnere oksygenblanding

Rognkjeksen er ansett for å være blant de mest robuste rensefiskene. Men i tidligstadier er den ettertraktede luse-spiseren svært sårbar for svingninger i oksygennivåer.

Det viser masteroppgaven til Ada Christine Haatuft fra Norges fiskerihøgskole i Tromsø, en oppgave som Skrettings studentfond har vært med å støtte. I løpet av 57 dager fra oktober til desember 2014, gjennomførte hun et forsøk hvor nærmere 450 små rognkjeks ble holdt i oppdrettskar med oksygenmetninger på 55, 69, 81 og 96 %.

IKKE TIL Å MISFORTSÅ

Etterspørselen etter rensefisk har økt i takt med laksenæringens avlusingskostnader. Rognkjeks har vist seg enklere å avle fram enn leppefisk, og i løpet av kort tid har rognkjeksoppdrett vokst fram som en egen industri.

Det er mye en fortsatt ikke vet om rognkjeks. Nå har Ada Christine Haatuft levert vitenskapelig dokumentasjon på fiskens behov for oksygen i tidligfase. Og svaret er ikke til å misforstå:

– Ung rognkjeks i oppdrett er veldig følsom for reduserte oksygennivåer. Sammenlignet med rognkjeks holdt i 96 % oksygenmettet vann, oppstår det problemer allerede ved 81 % metning, sier Haatuft.

HEMMER VEKSTEN

Da forsøket startet, var rognkjeksungelen 22-25 gram stor. Resultatene viser tydelig at oksygennivået påvirker veksten hos den lille rognkjeksen betydelig:

Resultatene viste opptil 120 % bedre vekstrate og 85 % høyere sluttvekt på fisk som fikk 96 % O₂-metning sammenlignet med fisken som fikk 69 % O₂-metning. Med rikelig tilgang på oksygen, kan fisken vokse fra 23,5 gram til 87,9 gram på 57 dager. Med 69 % metning vokser den fra 23,2 til 41,2 gram under ellers like forhold.

– Det er selvfølgelig store individuelle forskjeller også hos rognkjeks, men forskjellene

Rognkjeksen har problemer med å akklimatisere seg til lav oksygenmetning, selv over tid

Ada Christine Haatuft
ferdig masterstudent

i vekst er signifikante mellom ulike oksygennivå. Den reduserte veksten er sannsynligvis en kombinasjon av redusert appetitt og at fisken bruker mer energi på respirasjon, mener Haatuft.

KRONISK STRESS

Gjennom forsøket målte hun også nivåene av stresshormonet kortisol. Disse var naturlig nok høyere hos rognkjeks i kar med lavere oksygenmetning. Forsøkene med rognkjeks i oppdrettskar med 55 % oksygenmetning ble avbrutt før forsøket var halvveis.

– Nivåene av stresshormoner, sammenholdt med redusert vekst, viser at så lave oksygennivåer utløser kronisk stress. Mye tyder også på at rognkjeksen har problemer med å akklimatisere seg til lav oksygenmetning, selv over tid, sier Haatuft.

I dag jobber Ada Haatuft som biologisk controller hos Cermaq Norway i Nordfold i Steigen.

Foto: UTT Norges arkiske universitet

Det du øver på, blir du god til

SalMar og Skretting utvikler felles
fôrscole for enda bedre fôring

Etter samlingen har
vi lagt om noen
av våre rutiner,
og med godt
resultat

Aleksander Søreng
røker på Ørnøya

Fisk, folk, fôr og utstyr står i sentrum når Skretting og SalMar nå utvikler en helt ny fôrscole, bygget på forskning og årelang erfaring med praktisk fôring.

Effektiv og riktig fôring er essensielt for fiskevelferd, tilvekst og det økonomiske resultatet i mærene. SalMar og Skretting utvikler nå et opplæringsprogram spesielt for personell med ansvar for fôring av fisk.

– Dette er viktige mennesker som forvalter store verdier for sitt selskap hver eneste dag. Målet for fôrskolen, er å gi svar på hvordan man blir best i verden på nettopp fôring, sier Ragnar Rønning, Skrettings salgsleder i region midt.

FINNER BESTE LØSNING

Fôrskolen bygger delvis på forskningsbasert kunnskap om fiskens biologi og ernæringsbehov gjennom livsløpet, fôråvarer og teknisk utstyr. Like viktig er SalMars egen, erfaringsbaserte kunnskap.

– Den praktiske kunnskapen som SalMar-konsernet har bygget opp gjennom tiår med oppdrettsvirksomhet, er viktig for at fôrskolen skal bli en suksess. Derfor har vi samlet SalMar-ansatte med ingen til tretti års erfaring på de første samlingene, sier Rønning.

Det er Aleksander Søreng godt fornøyd med. Han jobber i dag som røker på SalMar Farmings

lokalitet Ørnøya vest på Frøya, og er inne i sitt tredje utsett som fôrer.

– Dette er blitt en kjempearena for å utveksle fôringserfaringer. Her treffes folk som fôrer med ulikt utstyr, og som benytter ulike fôringsregimer. Det gir mulighet til å finne fram til de løsningene som gir best resultat, mener Søreng.

Det er driftsleder Rune Endre Lien ved Fosen Fôrsenter i Åfjord enig i. Herfra fôrer spesialister fire anlegg.

– Det finnes nesten like mange meninger om fôring som det finnes folk som fôrer. Disse samlingene øker fokuset på fôringen, og er kompetansehevende, mener Lien.

HAR GJORT EN FORSKJELL

Foreløpig er det kun første del av fôrskolen som er gjennomført. På vårens samlinger har deltakerne vært innom laksebiologi, ernæring og fôringsoppsettning. Samtidig har SalMar presentert resultater av flere større fôringsforsøk med Skretting-fôr som gir klare indikasjoner på hvilken fôring som gir best resultater.

– Selv om vi på vår flåte har hatt god fokus på fôring også tidligere, er resultatene fra disse prøveprosjektene svært interessante. Det er absolutt mulig å effektivisere fôringen. Denne kunnskapen vil nok bli trukket fram neste gang det skal investeres i flåter og fôringslinjer, mener Søreng.

På Ørnøya har de allerede tatt i bruk kunnskap fra Skrettings serviceteam (SST) sitt foredrag om de viktigste vedlikeholdspunktene på fôringsanlegg.

– Vi har fra tid til annen hatt utfordringer knyttet til fettslipp fra fôret. Etter foredraget har vi lagt om noen av våre rutiner, og med godt resultat, forteller Aleksander Søreng.

FÔRINGSSPESIALISTER

Etter at fôrskolen ble lansert i januar, er første del unnagjort i vår med samlinger i Tromsø og Trondheim. Alle deltakerne har fått hjemmelekse til «2. termin» starter opp til høsten.

– Målet for fôrskolen er at arbeidet skal føre til en felles fôrstrategi for SalMar-konsernet, med tilpassede strategier på lokalitetsnivå. Med bakgrunn i utbyttet fra vårens samlingsbaserte erfarings- og kunnskapsutveksling, er jeg sikker på at vi når målet, sier Ragnar Rønning.

Idéen til fôrskolen dukket opp i den løpende dialogen mellom SalMar og Skretting. Selskapene står sammen om utvikling og gjennomføring av opplæringsprogrammet.

– Fôrer du oppdrettsfisk, forvalter du store verdier for din arbeidsgiver – og til tider kan det være skummelt nok. Gjennom fôrskolen ønsker vi å gi fôringsansvarlige kunnskapen de trenger til å bære ansvaret. Vi tydeliggjør fôrerens rolle, og gjør generalister til spesialister. Det man øver på, blir man god til, mener Rønning.

Etter at fôrskolen ble lansert i januar, er del gjennomført samlinger både i Tromsø og Trondheim. Deltakerne har hjemmelekse til «2. termin» starter opp til høsten.

**Fôrskolen øker
fokuset på
fôringen, og er
kompetansehevende**

Rune Endre Lien
driftsleder Fosen Fôrsenter

Legg inn din
bestilling minst 14
dager før ønsket
levering

Leif Helge Ohrvik
fagsjef utlogistikk

Forbereder en travel sommer

Gode rutiner for bestilling av fôr lønner seg

Høysesongen nærmer seg for oppdretterne. Da er det ekstra viktig å ha orden på fôrbestillingene.

I høysesongen fra juli til september går produksjonen for fullt ved Skrettings fabrikker i Stokmarknes, Averøy og Stavanger. Syv forbåter laster 16 ganger i uka i tillegg til flere titalls vogntog. De skal levere avtalt mengde riktig fôr til avtalt tidspunkt til rundt 150 lokaliteter langs kysten. Fagsjef for utlogistikk, Leif Helge Ohrvik, og ordrekontoret forbereder seg nå på årets travleste tid.

– Vi etterstreber forutsigbarhet for kunden med faste besøk av forbåten på samme tid hver gang. I høysesongen er det utfordrende, men med tett dialog med kunde og mannskap på forbåtene, blir det enklere å løse utfordringene, sier Ohrvik.

DE BESTE TIPSENE

For å sikre produksjons- og vareflyt ønsker Skretting at fôrbestillinger gjøres i god tid. Tidligbestillingsrabatt gis på bestillinger gjort minst 14 dager før ønsket lastedato. Selve bestillingen kan du gjøre på følgende måter: ▼

ESales

- Effektiv handelsløsning på kundeportalen på www.skretting.no
- Åpen 24/7
- Ordren registreres direkte i Skrettings ordresystemer
- Du kan endre egen ordre inntil fire dager før lastedag

Skretting Mobilbutikk

- Mobil-app tilgjengelig i App Store og Google Play
- Samme funksjonalitet som eSales
- Når ordren din er lastet på båt, kan du følge ordren helt frem til levering. App'en gir deg løpende oppdatering på anslått leverings-tidspunkt.

Telefon og epost

- Ordrekontoret nås på telefon 815 21 399 og ordrekontoret@skretting.no alle hverdager fra 08.00-16.00
- Endringer av bestillinger senere enn fire dager før lastedag, må gjøres manuelt av ordrekontoret

– Uavhengig av hvordan du bestiller, er det viktig at du legger inn din bestilling med minst 14 dagers ordrehorisont. Det gir presisjon i produksjonen og sikrer en best mulig leveranse.

Samtidig er det ønskelig at ordrene justeres hyppig fram mot lastetidspunkt, sier Ohrvik.

SLIK UNNGÅR DU TRØBBEL

Med Skrettings mobilapp har du løpende kontroll på leveransen, fra den lastes om bord i båten og til den er framme på lokaliteten. For å holde seg unna problemer, er det viktig å være godt forberedt også når forbåten kommer:

- Dypest mulig flåtefortøyning, gjerne med lodd, for å unngå propell, ror og thruster
- Jevnlig kontroll av innløp til forbåt, gjerne før hvert fôrmottak
- God ryddighet på flåte ved bemanningsfrie leveranser
- Godt opplyst flåte

Bygger nettverk for bransjeyngel

YoungFish samler unge mennesker som brenner for sjømatnæringa

De så behovet for en egen arena for kunnskapsdeling, nettverks- og omdømmebygging. Resultatet ble YoungFish, landets viktigste arena for unge i sjømatnæringen.

Det er på sin plass med en egen ungdomsorganisasjon i sjømatnæringen, forklarer Camilla Solheim Nore (26), styremedlem i YoungFish.

– Jeg begynte å jobbe med sjømat for fire år siden. Da var det ikke så mange andre 22-åringer rundt meg, for å si det sånn. Ofte når man deltok på arrangementer ble man gående med de man jobber med til daglig, fordi man manglet nettverk. Vi var mange som følte det på den måten, og det er også bakgrunnen for at YoungFish ble etablert i 2014.

Solheim jobber til daglig med å selge norsk sjømat. For henne og andre unge i bransjen er det viktig å få kunnskap på langs og tvers av verdikjedene i norsk sjømatproduksjon.

– Samtaler og diskusjoner gir den beste læringen. Det er selvsagt også positivt for bedriftene vi jobber i at egne ansatte tilegner seg kunnskap, sier Nore.

YoungFish er i dag etablert med regionale avdelinger på Vestlandet, Midt- og Nord-Norge. Medlemmene representerer hele bredden i norsk fiskeri og havbruk. Lokallagene arrangerer jevnlig sosiale og faglige treff, med YoungFish-konferansen som et årlig høydepunkt. Siste utgave gikk av stabelen i februar, med Erna Solberg som «headliner» på en temmelig prominent liste over foredragsholdere.

– Statsministeren deler vårt syn på at de unge er viktig for å ta næringa framover, sier Nore.

Sylferske i bransjen, ja vel, men de er viktige for å innfri ambisjonene for vekst i norsk sjømatindustri. Det er nemlig ikke til å komme bort fra at tiden går, også for ringrevene i norsk sjømatindustri. Camilla Solheim Nore og nær 800 andre YoungFish-medlemmer står klare til å ta ansvar for morgendagen.

Det gjør også Mads Martinsen (29), Skrettings ferske produksjef for vekstfôr.

– Jeg har vært med i YoungFish nesten fra starten. Gjennom nettverket treffer jeg unge og dedikerte mennesker som brenner for sjømatnæringa. Jeg kommer i kontakt med personer med forskjellige roller, kan lufte ulike problemstillinger samt diskutere ting de jobber med, sier Martinsen.

Statsministeren
deler vårt syn på at
de unge er viktig
for å ta næringa
framover

Camille Solheim Nore
styremedlem YoungFish

Frisk sommerfisk på 1-2-3-4

Riktig fôr til rett tid kan redusere kjente sommereffekter

Sommeren byr på mer enn bare finværsdager på mærkanten. Lus, AGD og PD er tre av dem. Med bruk av riktig fôr kan du forebygge potensielle katastrofeeffekter.

Sommeren står for døra, den desidert beste vekstsesongen for oppdrett i sjø. Parallelt med at sjøtemperaturen stiger, banker utfordringene stadig hardere på døren. Både virus og bakterier, alger, amøber og parasitter formerer seg raskere om sommeren.

Er det én ting
fisker din trenger
i sommer, så er
det et godt og
velfungerende
immunforsvar

Audhild Blomsø
fagsjef fiskehelse

UNNGÅ STRESS

For oppdrettsvirksomhet i sjø betyr sommeren høysesong. Det skal føres ut langt mer, og fisken vokser langt bedre enn resten av året. Antall håndtering av fisken øker som følge av parasittbehandling av den hurtigvoksende fisken. Hver eneste håndtering utsetter fisken din for stress. Det er helt nødvendig for å kontrollere smitten, men det har ikke bare positive effekter på fiskens helse, fastslår Audhild Blomsø, fagsjef for fiskehelse i Skretting.

– Det er en kjensgjerning at stress svekker fiskens immunforsvar. Og er det én ting fisken din trenger i sommer, så er det et godt og velfungerende immunforsvar, sier Blomsø.

Skretting anbefaler derfor å bruke det mest bredspektrede helsefôret Protec, som støtter immunforsvaret både hos laks, ørret og marine arter.

FOREBYGG SYKDOM

– Stress kan være en utløsende faktor for sykdomsutbrudd. Vi anbefaler derfor at du styrker fisken

med Protec både før og etter stress-situasjoner, sier Blomsø.

En av de mest fryktede sykdommene er Pancreas disease, PD. I 2015 registrerte Veterinærinstituttet 137 PD-tilfeller, en liten nedgang fra året før. Fram til mars i år, er det påvist eller mistanke om PD i 31 anlegg. På samme tid i fjor var antallet 25. Frykter du at sykdommen kan nå fisken din, anbefaler Skretting å starte med en forebyggende Protec-periode på fire uker. Deretter bør Protec brukes i to uker etter hver fjerde uke med vekstfôr.

– PD-viruset gir nedsatt vekst og økt dødelighet. Protec styrker fisken i møtet med smitten. Forsøk viser at Protec reduserer dødelighet med 70 prosent, øker fiskens appetitt og forkorter utbruddet, sier Blomsø.

FOREBYGG MOT AGD

Men det finnes mer enn sykdomsfremkallende bakterier og virus i sjøen. Den varmegladede, parasittiske amøben Paramoeba perurans forårsaker amøbegjellesykdom (AGD) og gir i verste fall dødelighet opp mot 20 prosent i en produksjonssyklus. For enkelte anlegg er kostnadene med behandling, redusert vekst og dødelighet anslått til 20 prosent av produksjonskostnaden.

Helsefôret Protec Gill har i forsøk vist å øke overlevelsen ved AGD-smitte med over 40

prosent. Fôret styrker samtidig fiskens generelle evne til å takle helseutfordringer og håndtering. Amøbeoppløstringen har tradisjonelt oppstått på sensommeren.

– For både vårmolt og høstmolt anbefaler vi Supreme i seks uker etter utsett. Med overgangsfôret har man allerede startet forebyggingen. Protec Gill benyttes i seks uker fra midten av juni og frem til august hos vårmolt. For høstmolt anbefaler vi å gå fra Supreme til gjellefôr i seks uker, sier Blomsø.

EN SOMMER UTEN LUS

Stadig flere lykkes med lusekontroll ved hjelp av rensefisk og ikke-medikamentelle metoder. Ifølge Sjømat Norge brukes det ikke legemidler til avlusing i 1.000 av de rundt 4.000 mærene som til enhver tid er i drift. Antall «luseoperasjoner» på anleggene er imidlertid ikke redusert.

– Både kjemisk og mekanisk påvirkning kan skade fiskens skinn- og slimbarrierer. Protec støtter immunforsvaret og gir raskere reparasjon av sår og stimulerer produksjon av fiskens eget, beskyttende slimlag, sier Audhild Blomsø.

Slik unngår du at det blir for heit ...

HUSKELISTE

- 1 Skal du håndtere fisken?**
Bruk Protec 2 uker før og 2 uker etter håndtering som avlusing, sortering og vaksining.
- 2 Kan fisken din rammes av PD?**
Forebygg med 4 uker Protec. Deretter 2 uker Protec etter hver fjerde uke med vekstfôr ut risikoperioden.
- 3 Helt uten lus?**
Da trenger du ikke tenke på Shield, som reduserer påslag med 20 prosent.
- 4 Har du fisk med risiko for AGD?**
VÅRSMOLT: Bruk Protec Gill i seks uker fra midten av juni og frem til august.
HØSTMOLT: Bruk Protec Gill i seks uker etter Supreme-perioden

NÅ KAN DU FÔRE VEKK HVER 5. LUS

Om du ikke teller lus, trenger du ikke bry deg. Men nå har Shield kommet, og reduserer lusepåslaget med 20 prosent.

Skretting lanserte Shield i slutten av mai. Det luseforebyggende vekstfôret er også et høyenergifôr på linje med Premium som også øker tilveksten. I tillegg inneholder Shield komponenter som lakselusa ikke kan fordra. Forskere har dokumentert at Shield reduserer lusepåslaget med rundt 20 prosent.

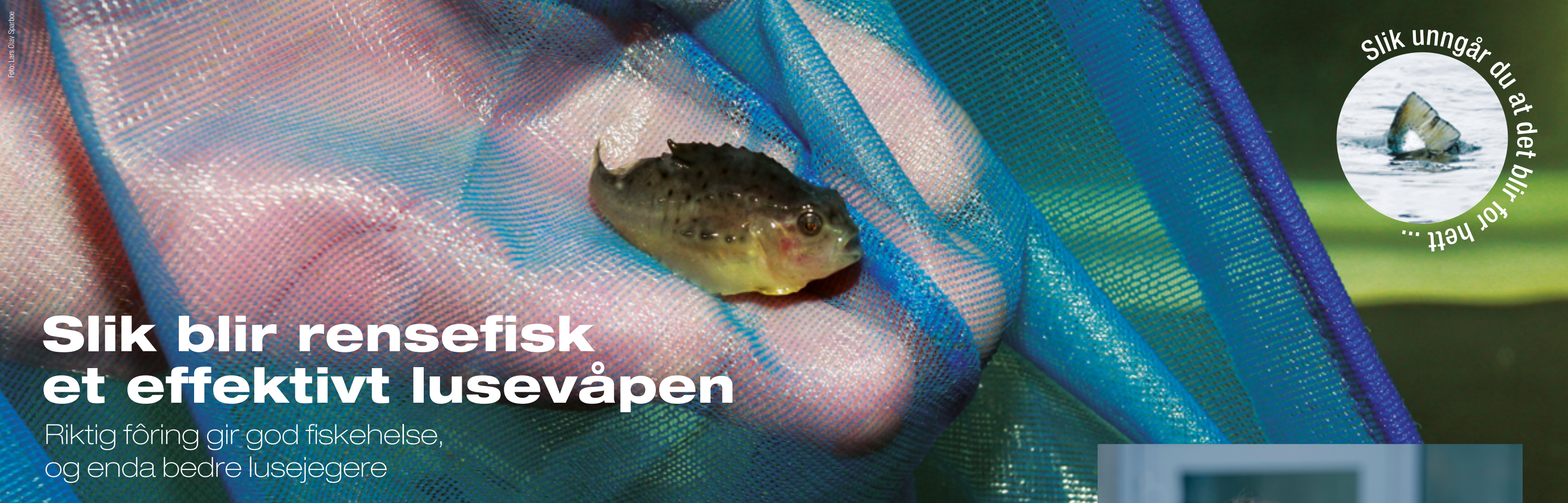
– Vi har funnet en komponent som virker hemmende på lusa. Dette er en 100 prosent naturlig komponent, og ikke et legemiddel. Med Shield gir vi næringen et nytt ikke-medikamentelt verktøy mot lus, sier Audhild Blomsø, fagsjef fiskehelse i Skretting.

Samtidig som Shield gir fisken en forsterket barriere mot lakselus, er det et høyenergi vekstfôr. Shield kan dermed brukes over lengre perioder.

– Shield forsinket og reduserer lusepåslaget og kan slik redusere behandlingsfrekvensen, samtidig som det gir svært god tilvekst. Shield vil dermed også bidra til å redusere produksjonstiden i sjø, mener Blomsø.

Shield vil være et nytt, funksjonelt tilskudd til en helhetlig lusebekjempelse, i kombinasjon med rensefisk og andre ikke-medikamentelle metoder.

Slik unngår du at det blir for høyt ...

Slik blir rensefisk et effektivt lusevåpen

Riktig fôring gir god fiskehelse, og enda bedre lusejegere

Rensefisk er blitt et av de viktigste våpnene mot lakselus. Slik sørger du for at rensefisk-troppen din er best mulig forberedt til den store lusekrigen.

Samtidig som antallet har skutt fart i norske laksemærer, har Mattilsynet innført krav til fôring av rensefisk. Påbudet er i hovedsak begrunnet med kravene til fiskevelferden. Skrettings fagsjef for fiskehelse, medisin og rensefisk, Margunn Sandstad, er tydelig på at fôring også er nødvendig for at rensefisk skal kunne yte sitt beste i lusekrigen.

– En avmagret rensefisk er en dårlig luse-spiser, fastslår hun.

DEN NYE JEGERTROPPE

Fordi rognkjeks er lettere å produsere i oppdrett enn de tradisjonelle leppefiskartene, har rognkjeks på kort tid blitt den nye spydspissen i biologisk bekjempelse av lakselus. Samtidig som den renser laksen for lus minst like godt som andre arter om sommeren, har den dokumentert god renseeffekt også ved lave sjøtemperaturer.

– Fôring av rensefisk er viktig av flere grunner. Det sikrer at fisken får nok næring, styrker helse og øker overlevelsen. Det gir lusejegere som er «fit for fight», og tellende resultater på lusetellingene, sier Sandstad.

I samarbeid med oppdrettere har Skretting utviklet fôr til rognkjeks både i klekkeri, påvekst- og sjøfaser. Fôret er lettfordøyelig, inneholder mye

protein og lite fett, samtidig som fôret inkluderer sentrale helsekomponenter fra Protec.

LAG GODE «RENSERUTINER»

Ifølge Skrettings fagsjef på fôring av rensefisk, Margunn Sandstad, er det ikke uvesentlig hvordan du fører rognkjeks.

– Rensefisken bør fôres der du vil at den skal stå – enten i, eller like ved skjulet. Det er viktig å oppnå god spredning når du fôrer. Dårlig spredning kan lett føre til at bare de mest aggressive fiskene kommer til matfatet, og du får svært ujevn vekst, sier hun.

For å sikre at laksen lærer seg gode «rense-rutiner», mener Sandstad at det er en fordel om laks og rognkjeks fôres samtidig.

– Da kan en unngå at artene går i hverandres matfat. Samtidig kan laksen trekke til «rense-stasjonen» når den er mett og rognkjeks er som mest klar til å jakte på lakselus.

RIKTIG FÔR TIL RETT TID

Fra larve- til yngelstadiet har Skretting utviklet GEMMA-serien Micro, Wean og Wean Diamond. GEMMA Silk er tilpasset påvekststadiet. Etter at rognkjeks er satt i sjøen, brukes Amber Neptun St.

– Så lenge fisken er under 50 gram, anbefaler vi pelletstørrelse på 1,5 millimeter. Er pelleten for stor, spytter fisken den ut igjen. Rognkjeks på over

50 gram bør fôres med Amber Neptun St 2,0 millimeter, anbefaler Sandstad.

Det samme fôret kan også benyttes på villfanget bergnebb, grønn- og gressgylt. Disse artene vil imidlertid trenge noe lenger tilvenningstid til fôret.

VIKTIG MED NOK FÔR

Rognkjeks har god appetitt, og trenger tilstrekkelig med næringsrikt fôr for å være en effektiv luse-spiser hele året gjennom. Skretting anbefaler følgende utfôring på ulike tidspunkt:

SOMMER
Fôre 2-3 % av biomasseen, fem dager i uken.

UTSETT
Fôre 2-3 % av biomassen de første seks ukene, hver dag.

VINTER
Ved temperaturer under seks grader, anbefales å fôre 1,5 % av biomasse fem dager i uken. Fôr i jevne doser mens det er lyst.

Får rensefisken nok næring, blir helsen bedre og overlevelsen øker.

Det gir lusejegere som er «fit for fight», og tellende resultater på lusetellingene

Margunn Sandstad
fagsjef rensefisk

Margunn Sandstad

Fra kritiske blikk til anerkjennende nikk

Visningsanlegget til Hardanger Akvasenter er klar til en ny sesong, etter å ha satt besøksrekord i 2015 med nesten 3.500 besøkende helt ute på mærkanten

– Det er givende å se hvordan kritiske blikk endrer seg til anerkjennende nikk og nysgjerrighet i løpet av den timen et slikt besøk tar, sier daglig leder Simen Storaas.

I fjor kom de besøkende fra mer enn 30 ulike nasjoner. Både bedrifter, skoleklasser og familier benytter visningssenteret, men hovedvekten av besøkende er utenlandske turistgrupper. Her er det franskmennene som er best representert. Over 1.300 av de besøkende har også fått servert laks under besøket.

– Å smake på laksen en nettopp har sett bli produsert, gir en ekstra dimensjon til visningen. Vi sikter mot å servere en enda høyere andel av de besøkende i år, sier Storaas.

Nye undervannskameraer og skjermer fra Steinsvik Akva sørget i fjor for at visningsturen gir et tydelig bilde av livet under vann. Nytt interaktivt innhold, touch skjerm og forutstillingen fra Skretting gjorde omvisningen mer tilgjengelig og underholdende for alle aldersgrupper.

Hardanger Akvasenter er eid av og blir driftet i samarbeid med Lingalaks AS. På www.akvasenter.no finner du mer informasjon og mange fine bilder tatt av de besøkende.

Styrker salgslaget

Salg og marked i Skretting er i løpet av de siste tre månedene styrket med tre nye medarbeidere.

Vår nye kundeconsulent i nord heter Børge Pedersen. 28-åringen har med seg en bachelor i eksportmarkedsføring fra fakultet for biovitenskap og akvakultur ved Nord universitet.

– Jeg hadde lyst til å jobbe i et selskap som er i front av innovasjon og utvikling i ei næring som jeg har stor tro på. De dyktige medarbeiderne i Skretting er en bonus, sier Pedersen.

Han får selskap av Marte Boberg Karlsen (28). Hun er utdannet innen logistikk, et område hun også har jobbet med de siste fire årene. Nå er det formidling av kunnskap om Skrettings fôr som er hovedbeskjeftigelsen.

– Først og fremst veldig interessant og utfordrende. Også må jeg få berømme det gode arbeidsmiljøet vi har her i Stokmarknes, konkluderer Karlsen etter drøyt to måneder i Skretting.

Marit Storvik Folland er det nyeste tilskuddet til Skrettings lag i Midt-Norge.

– Jeg er stolt over å jobbe i en bedrift som lar unge nyansatte slippe til og vise hva de kan, sier Folland, som tiltrådte i stillingen som kundeconsulent i januar. Folland har med seg utdanning i internasjonal business fra Truman State University i USA.

– Læringskurven har vært bratt, men jeg suger til meg kompetansen fra erfarne kollegaer. Arbeidsdagene er varierte; med kundebesøk ute på havet, kundeoppfølging og kunnskapsdeling. Det er bare å gi bønn gass!

Marit Storvik Folland

Børge Pedersen

Marte Boberg Karlsen

Prima resultater med Premium Trout

Lerøy Sjøtroll rapporterer om prima resultater med Premium Trout i Osterfjorden.

Da siste ørret var slaktet ut på lokaliteten Sandvik i Vaksdal den 2. februar i år, var gjennomsnittlig rundvekt 3.754 gram. Da fisken ble satt i sjøen 8. mars i fjor, var den i snitt 168 gram stor.

Anlegget er ett av flere som fører utelukkende med Skrettings toppfôr, Premium Trout. Det ga en gjennomsnittlig vektøkning på nærmere 80 gram i uken i perioden sett under ett, god innfarging og en biologisk førfaktor (FFb) på solide 1,15.

I løpet av de 45,5 produksjonsukene ble det registrert 319 fôringsdager og 17 sultedager. Dødeligheten var på 3,32 prosent.

Kjær utdanning har fått nytt navn

Nær sagt årvisst – gjennom mange, mange år – har elever fra akvakulturutdanninga ved tidligere Rygjabø vidaregåande skule besøkt Skretting sin fabrikk i Stavanger. Så også i år. Men frå no av kjem dei frå Strand vidaregåande skule, etter at fylkespolitikarane i Rogaland vedtok å legge ned den velrenommerte skulen.

Heldigvis vart ikkje vedtaket om nedlegging slutten på akvakulturutdanninga i Rogaland. Den eksisterer i beste velgåande, og har ikkje mista kvalitet. Strand vidaregåande skule satsar nå tungt på å vidareutvikla utdanninga innan havbruk. Etter vårens besøk, kan vi slå fast at elevar og lærarar er minst like dyktige og engasjerte som før.

Dei 11 elevane og lærar Eli Skoglund på VG2 Akvakultur starta Skretting-dagen med introduksjon til Skretting, for så å få informasjon om korleis og av kva råvarer moderne fiskefôr blir laga. Deretter fekk dei omvisning både i forsøksfôrfabrikken (Feed Technology Plant, FTP) og på Skretting ARC sin forskningslab. Elevane besøkte også Lerang forskningsstasjon, der Skretting utfører mange av sine fôringsforsøk.

Dei interesserte elevane var overraska over kor mange ting ein må tenke på ved fôrproduksjon, og meinte at det var bra at dei slapp å tenke på alt dette når dei kjøpte fôr. I tillegg vart dei imponerte over dimensjonane på fabrikk og siloane.

Elevar frå VG2 Akvakultur på Strand vidaregåande skule, og lærar Eli Skoglund (aller bakerst) på besøk hos Skretting i Stavanger.

Nord-Norge overkjørte Sør-Norge i knallhard Aqua-Quiz

Ingingting var overlatt til tilfældighetene da Stian Paulsen styrte Quiz'en på samme måte som en nyutdannet fotballdommer i femtedivisjon.

Salen var delt inn i to skarpskodde lag: Sør-Norge mot Nord-Norge.

Spørsmålene gikk fra når Alex Sushi i Oslo ble opprettet til årlig lakseproduksjon, men søringene var sjanseløse mot intelligentsiaen fra nord. Derfra kom riktige svar trillende på en snor, og laget fra sør hadde aldri en mulighet.

Vår egen svenske, salgssjef Charlie Granfelt, forstod fort hvor dette bar og ble med laget fra nord som drog i land en knusende seier.

Skrettings Stian Paulsen med den profesjonelle Quiz-blazeren.

Sønderknust søring sutrer over stortap.

20 år med AquaVision

Verdens største globale havbrukskonferanse jubilerer

13.-15. juni arrangeres AquaVision 2016 i Stavanger, denne gangen med Lord Sebastian Coe som hovedtaler.

AquaVision ble første gang arrangert i 1996 og har i løpet av tjue år etablert seg som en av de viktigste globale konferansene for havbruksnæringen. I tillegg til hovedtemaet «Den blå revolusjonen og forbi morgendagen», blir det en egen norsk del med fokus på næringens omdømme.

Personer fra over 40 land deltar på AquaVision, som arrangeres av Skretting og Nutreco med Blue Planet som tilrettelegger. Konferansen berører de viktigste emnene til næringen, og byr på unike muligheter til å knytte viktige bånd og nettverk til andre i bransjen.

Innleggene spenner fra kostnadskutt innen havbruk til fremtiden for marine råvarer i føret og rollen for akvakultur i den grønne revolusjonen. Besøk www.aquavision.org for mer informasjon og påmeldingskjema.

AQUAVISION TALENTS

Før AquaVision arrangerer vi AquaVision Talents, en omdømme-workshop for fremtidens ledere. Her møter de fremste unge talentene i havbruksnæringen dyktige ungdomspolitikere, intellektuelle unge akademikere og fremsynte ungdomsrepresentanter fra human- og miljøorganisasjoner. Sammen jobber de fram utfordringer, scenarioer og forslag til løsninger for hvordan vi kan ha en bærekraftig næring framover.

Resultatene legges fram for dagens ledere under AquaVision 2016. Talentene skal inspirere, problematisere og foreslå løsninger for at havbruk har et omdømme som vi kan leve med i 2030.

Toppledere i de norske oppdrettsselskapene, fiskeriminister Per Sandberg, andre toppolitikere og ledere fra miljøbevegelsen vil diskutere, sortere og prioritere innspillene. Resultatet samles i en egen rapport som skisserer beslutninger og tiltak som må tas i dag, for at vi kan leve med dette i årene framover.

Med sine politiske evner, strategisk kunnskap og ekte pasjon for sport, ledet Lord Sebastian Coe arbeidet med å vinne OL for London. Syv år senere takket den britiske statsministeren han for å ha «løftet våre hjerter» med London-OL 2012. «Seb» ble først kjent som en av de største atleter etter å ha satt over 12 verdensrekorder på fire distanser og vunnet over sju OL- og VM-medaljer.